

Ka jingburom ia la ki Kmie ki Kpa

Ha kane ka juk ba mynta la iohi ba kiba bun ki khun ki kti kim don por shuh ban peit bad sumar hok ia la ki kmie ki kpa kiba la pun la kha, la ri bad sumar bad pynheh pyansan ia ki bad lehse ka MERCY HOME kadei kawai pat ka jaka kaba kyrrang tam ba kin pynlut ia ka por ka jinglong tymmen jong ki da ka jingbym banse. Shi kyntien lah ban ong ruh ba ka jingdon jong kum kitei ki jaka ri ia ki tymmen ki kro ba la pyniaid da ki Sister of Charity, ka long pat ka jingkyrmen na ka bynta kiba bun ki meieit pa ieit kiba la duh noh ia ka jingkyrmen ha ka jingim.

ia ka jingtreikam bad ka jingshakri jong ka Mercy Home la tip kylleng kibynta jong ka jylla bad wat shabar ka jylla ruh khamtam eh ha kum ki bnai Kristmas bad Snem Thymmai namar bun ki kynhun kynthup naduh na ki Balang haduh ki sengbalang kiba leit ban pynlut por shisien ha ka shisem bad kitei ki paeit mei ieit.

Hynrei, katba kiba rung ban leit jngoh ia katei ka jaka sah kyrrang ki mih ym da ka mynsiem kaba sngewhun hynrei da ka jingkhia ka dohnuh, khamtam eh haba ki ioh sngew da la ki jong ki shkor bad iohi da la ki jong ki khmat na kitei ki meieit paieit ba dei ki khun kiba la pynheh pyansan bad pynnang pynstad kiba wan buh ia ki hangtei namarpa ki la bunkam palat ban beh ia ka spah pyrthei bad ba kim don por shuh ban peit ia ki.

Tangba ym baroh ki long kumta, don pat napdeng jong ki kiba long marwei, kiba ym don khun ne ym don shuh kiba haing hasem kiba ia jan kibar peit ban sumar ia ki. Kumta, kum ia kitei, na ka liang ka Balang ne ki bor pyniaid shnong ki ju wan ban aiti noh ha ki nongpyniaid jong ka Mercy Home ban pynpeit ban sumar lem ia ki.

Ban sngewthuh khambha, wat ki khun trai ki dang shem jingeh ban peit ia ka kmie ne kpa lajong, katno tam kan dei ia ki sister kiba hap ban peit da ki phew ngut kiba kum kitei. Kam dei satia ka kam kaba suk ban pynbit pynbiang ia ki man ka sngi la ka long naduh ka bam ka dih, ka kup ka sem, ka koit ka khiah bad khamtam eh haba ki shem jingeh wat ban leit painkhana.

Katno ngut napdeng kiba pule ia kane ka jingthoh kiba sngew sarong bad ong ba long katba long ngan ri ngan sumar hi ia i mei i pa ha ka jinglong tymmen. Hato don seh ki khun kiba kheinkor ia kiwei pat ban ia la ka kmie bad u kpa. U Blei u ai iangi tang iwei i mei bad iwei i pa bad da lei lei ngim lah lano ruh ban khot mei khot pa ia kiwei pat ki brieve. Ki shipew hukum ruh ki kdew shai ba kum ki khun ki dei ban shim ia ka jingkitkhieh ban burom ia la u kpa bad ka Kmie.

Kaba kham i lung mynsiem lada don napdeng jong phi kiba leit ban jngoh ia kitei ki meieit paieit kadei eh ba phin iohi markhmat ba ki bapli ki ap khmih lynti ba iwei na kito kiba wan jngoh in dei i khun ne ki bahaing hasem jong ki. Hynrei bunsien katei ka jingap khmih lynti jong ki ka shin por da ki snem ki snem ba kan urlong.

Watla ki ioh ia ka jingieid bad ka jingshakri kaba paka tam eh palat ban ia kaba ki khun ki lah ban leh hynrei ki siang hir hir ban ioh mad ia ka jingieid jong ki khun. Bad phin lap ruh ba don kiba ong, pynphone lem seh ia u ka khun jongnga nga kwah tip lano kin wan peit ianga.

Ka Mercy Home naduh ba la seng ia ka ha u snem 1973 ka la kylla long ka iingbasa jong bun ki tymmen ki kro kiba ha ka jingnhok ka rta ki hap ban pynlut ia ka jingim jong ki hangtei bad ki para tymmen.

Watla ki khun trai ki iohi patiaw shuh ia la ki kmie ki kpa, hynrei katno i pangmet bad lung ka mynsiem ban peit ba watla ka sniehdoh ka la ringst, ki kti ki kjet ki la kyiuh bad kim skhem shuh ban ieng hynrei ki shah knieh kynthet ia ka jingieid jong ki khun. Bun ki hap ban pynlut ia ka por jong ki katto katne snem ha Mercy Home ha shwa ba kin khlad noh na kane ka sla pyrthei.

Ki ummat kuratia bad ki jingiam paitdohnud ha ka sngi khatduh jong i mei i pa jong phi kin long pynban ki jingshah kynshi kyneh ha ka pyrthei lada phim lah ban peit bad sumar ia la ki kmie ki kpa ha ka jinglong tymmen jong ki.

Lehse kan poi ka por ba ka kyntien tymmen kaba ong, Ka nongkyliang kaba kham sniew ka ap ia kaba snoh ha piew', kan sa kylla long pynban ka raibi ha kum kitei khun kiba sngew kumba ki wan hi sha kane ka pyrthei khlem ki kmie ki kpa.

Ka Shnong Mawpon, Nongstoñ Syiemship, West Khasi Hills

Da u Bah Philip Marweiñ

"Jingtip ngi wad sawdong pyrthei, jingtip la shnong ngim tip ei ei"

Na ka bynta kito ki nongpule kotkhubor ki bym smat lane ki bym pat shang kylleng kylleng ban iohi, ban tip bad ban mad ia ka jinglong jingman jong ki brieve bad jingtymnat ka mariang ha ki shnong ki thaw jong ka Ri Khasi, Jaititia bad Garo, sngew dei ban ai jingmut ia phi ban leit sha ki shnong jong ka thaiñ War Jaititia, War Hima Khyrim War Hima Sohra, War Hima Mawsynram, War Hima Maharam, War Hima Langrin bad ka thaiñ Nongtrai jong ka Hima Langrin bad ka thain Nongtrai jong ka Hima Nongstoñ, ha ka por Synrai. Ki shnong jong ka thaiñ Mawrok ha Hima Rambrail ruh ki long ki jaka kiba bittor bad kiba ityntat bha ban leitjngoh kai, bam iyer bad ban tip ia ka jinglong jingman jong ki brieve

Ha ka ba iadei bad kane ka bynta, une u Nongthoh u khubor u leit jurip ia ka shnong Mawpon ha ka 16 tarik u Risaw, 2020. KANE ka shnong ka don kumba 15 km shathie na Nongstoñ bad ka hap hapoh ka Hima Nongstoñ Syiemship, West Khasi Hills District. Ladaleit sha kane ka shnong (Mawpon) na Nongstoñ hab ban leit da ka Kali Bolero Pick-up na Nongstoñ sha Nongpyndeng, sha lad Nongsba, sha Risiang, kam ia ka Wah Umang sha kadiang ban poi ha Nongmynraw nganta sa poi ha Mawpon.

Ki pud sawdong jong Kane ka shnong jong kane ka shnong ki long; Shatei iakhap bad ka shnong Nongmynraw, shathie iakhap bad ka wah Kynshi, Mihngi iakhap bad ka wah Kynshi bad ka shnong Sangriang, Sepngi iakhap bad ka shnong Maweitksar. Ki shnong kiba iajan bad ka shnong Mawpon ki dei ka Maweitksar, Mawlangriang, Nongmynraw, Nongriangpoit, Nongthymmai, Mawpharduh, Mawkynoiñ bad Sangriang.

Kane ka shnong Mawpon, kaba la kynjoh 100 snem, ka don 70 tylly ki tnum iing bad ki khlieh brieve ki don 240 ngut ki shnongbad 280 ngut ki kynthei, baroh ki don 520 ngut. Ha shnong ki don ar tylly ki Balangji (niam), ka Balang Presbyterian 29 tnum iing bad ka Balang Katholik 41 tnum iing. Ki skul ki don ar tylly, ka L.P deficit bad ka SSA UP, ha baroh ar ki don 59 ngut ki khynnah skul bad ki nonghikai ki don 6 ngut. Kiba la pass B.A ki don 2 ngut bad kiba la pyndep ia ka Matrikki ki don 35 ngut.

La seng ia kane ka shnong da ki lai kynthei, ka Niawni Puwein, ka Riwr Puwein bad ka Laipyrdi Puwein kiba la kam ia ka khnydew bah ba la khot ka Khnydew Puwein. Hadien la wan mihi pateng sa ka Niewshong Marshra, ka Pahshong Puwein, ka Liarksan Sohpoh, ka Monpah Puwein, ka Laipyrdi Puwein bad ka pharmuit Marshra bad hadien shuh shuh la wan hiar pateng sa ka Perimai Puwein, ka Helina Puwein bad ka Lawni Puwein, kiba dang im haduh mynta mynne, lait non ka Niawni Puwein kaba la khlad noh ha ka snem 2011.

Lait noh tang 2 tnum iing kiba kamai ha ki kam khaiñ bad trei sorkar, kiwei ki 68 tnum iing ki dei ki BPL lane kiba duk bad kyrdhu bha. Ka kam Jong kiba bun ki longting ka dei ka kam rep. Ki rep riewhadem, Phanmungor, Phankaro, Phandieng, Shriew, Sying, Sohngang, Sohkhia, Pathaw, Nei, bun jait ki Sohmyken, Tyrso, Sohjew, Sohnamtra, Sohpriam, Sohong, Kait, Sohkyphor bad kiwei, tangba ki jait soh kim da man bha ba bam khniang bad iaptram ki diengsob. La kham bun tylly ki snem ki mar rep kim da long namar ba la kha mangriang bad mynta ka snem lei lei ba jur u slap ki jingkynayad ka bujra ha shnong ha thaw bad ka la kthah ruh wat ia ka jingpalei mynsiem jong kiwei ki kur.

Ki jingeh kiba ka shnong Mawpon ka dang iakynduh haduh

mynta ki long halor ka kam Sordar lane ka kam Rangbah shnong. La kynnoh ba u Sordar shnong u na mynta um kit satia ia ka khia ka shon jong ka shnong bad bun ki jingmyntoi kiba ka shnong ka dei ban ioh, ka la duh non bad bun ki kam shnong ki la pulom noh namar um ju don ha shnong hynrei u sah lynter ha Nongstoñ ba u hap ban korbar ia ka business lajong. Bun bah ki kam kiba iadei bad ki bor sorkar ha ki kam pynroi pynsan jong ka shnong, ka shnong la shu duh ei. Bun ki brieve

Haba kren halor ki jingiarap jong ka sorkar ki rangbah bad ki longkmie jong ka shnong ki la iathuh ba ka don kawei ka Anganwadi bad ka Anganwadi Helper kiba iarap ia ki khynnah ha shnong ban pynkmen bad pyn sngewthuh katba la halor bun kieie kieie bad saman iajngbam tei met. Halor ka koit ka khiah jong ki khynnah bad ki kynthei ba dang armet bad dang aibuiñ ym don Asha ha shnong ba iakhmih lem. Ki khynnah ba 6 bai haduh, 3 snem ki don 35 ngut bad kiba 3 snem haduh 6 snem ki don 45 ngut. Lajar katta ruh ki don tengkhat ki ANM ki wan ban ai injek ha shnong, la iathuh ki rangbah bad ki longkmie. Ki la iathuh ruh ba ka Sub-Centre ka don ha Mawkadiang kaba jngai kumba 15 km da ka kiat ha shnong bad kumba 18 km da ka kiat ha Civil Hospital kaba ha Mawianban.

Haba phai biang sha ka jingkner ne khlem kner ka sorkar, ki la iathuh ba ka PWD kam pat ai sirok ia ki, ka PHE ruh kam pat leh ei ei ia ka shnong, ka Agriculture, Horticulture, Soil bad Water Conservation, Water Resources, Forest, Veterinary, Sericulture, Fishery bad kiwei kiwei ki tnat sorkar kim pat pynjaw ei ei ia ka shnong. Tang ka Education, Social Welfare, ka ICDS bad ka C& RD ki la kham kner da ki skhim bapher bapher.

Kaba sngew sangsot ia ki nongshong shnong hargne ka long ba shiteng na ki, kim don khnydew lajong hynrei ki dei ki Nongshongsap lane ki nong shongthap. Kine dea ne ka kur Marshra, Marshallong, Lawlars bad Sohpoh. Tang ka kur Puwein kaba long ka trai khnydew ha Mawpon. Kaba sngewsih jur ka long ba hapoh kane ka Kur, ka don hapdeng ka Mokutduma ba iaknieh ia ka jing longtrai halor kane ka khnydew kur. Ki nongshongshnong ki la iathuh ba kane ka la sdang naduh 1992-1993 bad ka dang bteng haduh mynta , kaba la wanrah ia ka jingkynayad ka bujra ha shnong ha thaw bad ka la kthah ruh wat ia ka jingpalei mynsiem jong kiwei ki kur.

Ki jingeh kiba ka shnong Mawpon ka dang iakynduh haduh mynta ki long halor ka kam Sordar lane ka kam Rangbah shnong. La kynnoh ba u Sordar shnong u na mynta um kit satia ia ka khia ka shon jong ka shnong bad bun ki jingmyntoi kiba ka shnong ka dei ban ioh, ka la duh non bad bun ki kam shnong ki la pulom noh namar um ju don ha shnong hynrei u sah lynter ha Nongstoñ ba u hap ban korbar ia ka business lajong. Bun bah ki kam kiba iadei bad ki bor sorkar ha ki kam pynroi pynsan jong ka shnong, ka shnong la shu duh ei. Bun ki brieve

jong ka shnong ki la ong ba ka la bha shibun ia u ban resign noh na ka kam ban ym long ka diengpyngkhang ia ki kam shnong kam thaw.

Ki jingeh kiba kham kongsan jong ka shnong ki long ka jingbym don surok PWD. Mynta ka don tang ka surok jong ki trok four-wheel ba kit dieng supply bad ranga ha ki snem kiba mynshuwa. Mynta tang ki Bolero Pick-up (four-wheel) kiba lab ban poi sha shnong lyngba KANE ka surok khlaw, kata ruh ba la iarap da ka skhlm 100 sngi (NERGS) hangne hangta. Ka skhlm umbam umdih na ka PHE ruh kam don satia ha shnong katta ruh la 48 snem naduh ba ioh jylla lajong. Ia mynta ki nongshong shnong ki ioh um na ki katto katne ki wahduid kiba tyrkhang noh ha ki bnai tleng. Don ruh ki tnum iing kiba shi ioh um madei mata na ki tylong um na ka lawbniap kiba pajih bha. Ha ki bnai slap pat (April - September) ka shnong ka ioh umslap. Sa kawei pat ka jingeh ha shnong ka dei ka ding ilektrik. Ki Post ilektrik ki la don, ki sainar ki la dep teh pyunpur ka Transformer ruh la dep pyndat hynrei ka ding ilektrik kam don namar la sniew ka Mashin (Transformer). Ki paidbah jong ka shnong ki kyntu ia ka MeECL ban wan ai noh ia ka ding ilektrik ban lait na jingshong dum. Na ka liang jong ka koit ka khiah ruh ki paidbah nongshong ki la ud bha namar kim don ki lad jingiarap kiba jan ban ioh ia ka jingkot jingkhiah. Kumta ki kyrapjur ia ki bor sorkar ban buh noh ia ka PHC ha Risiang lane ha thaiñ ba kham jan ban ioh jingmyntoi lem kiba ha ktha Nongtrai. Ki jingpang kiba kynrei ha shnong jong ki dei ka Flu, prie-pynhur, Suhot, Malaria, ka bampong ha ki khyndiat ngut. La iathuh ruh bu bun ba bun ba la khakhan hospital.

Na ka liang ki nongmihkhmat ki MP, MLA, MDC, ki rangbah bad longkmie ki la iathuh ba baroh ki MP Kim shym la iarap skhlm ei ei ruh. U MLA u la iarap 5 kg u khaw shi iing bad u MDC 2 kg. Ha ka jingai rashon la ai khaw AAY tang shi iing, khaw PHH 42 iing bad u khaw non-NFSA 29 iing. Ka shnong ka khlem ioh ei ei shuh lait noh tang u khaw. Ki la kynnoh ruh ba wat ha ka jingai khaw ruh ki nongmihkhmat ki leh politics. Ki la iathuh ruh ba u MLA ba mynta um pat wan jingoh ia ka shnong jong ki wat hadien 3 snem ruh.

Ha ka liang ki Mobile service pat kane ka shnong Mawpon ka ioh network na ka Jio Tower ha Mawlangriang bad ha Sangriang bad nangta na ka Cell One Tower ha Mawnar, Nongpyndeng bad Umdohlon.

Ki kur kiba don ha kane ka shnong ki dei ka Puweiñ, Marshra, Lawlars, Sohpoh bad ka Marshallong.

Kane ka shnong ka long kawei na ki shnong Nongtrai (a geographical area having a moderate type of climate and semi green vegetation). Ka long kawei na ki shnong Nongtrai kaba itynta bha ka mariang. Ka shnong ka don hajan tmier jong ka riatbah kaba noh sha Wah Kynshi ha kaba la mut ban den ia ka Kynshi Stage-I Hydel Project jong ka kompeni Athena bad kaba khlem seisoh ei ei. Ka area naduh shnong shaduh phang sepnig bad shaduh phang shatei ka long ka pyntha phlang ba ka pynthynat shuh sbuh da ka jingdon ki wahduid kiba don dohthli bad shalynmai bad hateng hateng ka lawlynnong bad ki lawbniap. Namar ba ka long padun kum ka jin kulai bad kaba kynjang, nangne lah ban iohi ia bun ki bynta jong ka Ri Lyngngam, ki syntai lum jong ka South West Khasi Hills kum u Kohtyllaw, u Kubuit, Kubah, u Niangram, syntai lum Wahkaji-Umjarain, u Kyllalingsngun bad u syntai lum Ngundilang. Lah ruh ban iohi ia u lum Mawthadraishan bad bun ki bynta jong ka West Khasi Hills. Oh ka dei ka kaba paka tan ban wangkai nongshang pyrthei (a perfect tourist spot) lane ka jaka ba shnong ki blei.

Ka dor ka jingialang paralok

Tidoris Snaitang

Minta u snem 5th August ka dei ka "Friendship Day" ne ka sngi jong ki paralok. Ngi sngewtynnad bad sngewthuh ban pyrkhak ia kane ka sngi bad shuwa ban thoh ia kane ka article ka jingieit jingkynmaw ba kyrrang ka kyntu ia nga ban thoh bad don shisha ki paralok kiba jop ban pynkohnguh bad u khulom jong ka jingkynmaw u khaw ban pruid dak halor kane ka bynta. Ka Dor ka jingialang paralok. Ngi lah ban jyntuh ban ur bad ban shah jop ruh teng teng katba da iaid ha la kyntu sha ka jingialang. Dei namarkata ngi dei ban sngewthuh sngewburom lada don ki bym sngap jar hynrei kiba kdew ba pyni ba ngi iohi iyalde. Ka jingsngap jar ka jingsngap mynthy ka long kum u lyoh uba dum u ban lah syrmieg ia ka jingshishaa barieh ba lyndet. Ban kdat ia une u lyoh uba long u diengpyngkhang ha ka jingjadei paralok, ka ktien ban pynpaw ka long kaba kordor tam, ka long kum ka lyer ka ban beh noh ia uta u lyoh uba dum bad ha ka jingshishaa barieh ba lyndet. Ban kdat ia une u lyoh uba long u diengpyngkhang ha ka jingjadei paralok, ka ktien ban pynpaw ka long kaba kordor tam, ka long kum ka lyer ka ban beh noh ia uta u lyoh uba dum bad ha ka jingshishaa barieh ba lyndet.

Baroh ki brieve ki don la ka jong ka jingbata shaphang la ki paralok. Haba shu shim kyllum nga iohi kumne harum ban batai shaphang ka dor ka jingialang paralok.

1. Ki paralok kum ka jingkyrku: La ki dei ki khynnah, ki samla ki rangbah ne ki tymmen ka long ka jingkyrku lada ngi im ban snoh ha ki paralok bashisha. Kine ki paralok ki long kum kiba iajan eh ha ka jingjadei, ki kup hateng hateng ia ka dor ka jinglong kmie longkpa long hymnen long para. Kin ym tyngkai ban pyni ia la ka jingliah ban leh ei ei haba ur kin khylie, haba tlot kin pynkhaliñ, haba duh jingkyrmen kin pynshlr, haba shah jop kin pynklet ia ka mynta bad kin kdew shu ka lawei wat ki kmie ki kpa kin ym lah ban tip ne peiphang. Ki hymnen para teng teng ki long hajan tang ha ka met na ka jingfiasah lang ha kajuh ka tnum, ki don ka por ha ka jingim ka dei tang ka paralok kiba luh ban ia kit ia khaia ka shon namar ki tip ia ki jingmut barieh bad ia ka dohnuh da jylliew. Haba ki paralok ka iashim bynta ban ia ka kysrhara ha kano kano ka thong ha ban da jop lyngba ki rai eh rai dam kita ki dei ka paralok ka jingkyrku.

2. Ki paralok kum ka jingshukor: Haba phai khnydlat sha ki brieve kiba iim ha kajuh ka pyrthei ka mariang don shibun kiba don ia ki paralok ba shukor. Kine ki jait paralok ki long bunsien kiba arsap, ki phong ia ka dur ba lui kum ki langbrot bad ki para ba kyna kataba ka dohnuh ka dap j